

spodbujamo zelena delovna mesta

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Pregled evropskega in slovenskega podpornega sistema za zelena delovna mesta

Marjana Dermelj

7. november 2013

Projekt »Spodbujamo zelena delovna mesta« izvaja Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj. Medijski partner projekta je Dnevnik, d.d. Projekt je ena izmed akcij partnerstva na področju komuniciranja evropskih vsebin med Evropsko komisijo, Vlado Republike Slovenije in Evropskim parlamentom. Vsebine, objavljene v zvezi s projektom, ne predstavljajo uradnega stališča Evropske komisije, Vlade Republike Slovenije ali Evropskega parlamenta."

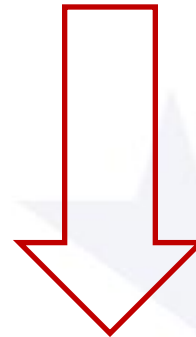
Globalni trendi: raba virov in okoljski problemi

Povečani pritiski na rabo virov:

- 20. stoletje: poraba fosilnih goriv se poveča za 12 krat, poraba virov za 34 krat
- vsak prebivalec EU: 16 ton mineralnih virov/leto, 6 ton jih izgubimo (50 % na odlagališče)
- omejen dostop do virov, ki so nujni za razvoj novih tehnologij
- svetovni trg okoljskih tehnologij in snovne učinkovitosti: je od leta 2007 zrasel za 11.8 % in je vreden približno 2.000 milijard EUR, do leta 2025 pa se bo njegova ocenjena vrednost podvojila

Okoljski problemi

podnebne spremembe, biotska raznovrstnost, načete/porušene ekosistemske storitve, onesnaženost, izguba prsti, itd.

Nekateri sistemski procesi na Zemlji	Parameter	Predlagana meja	Trenutno stanje	Predindustrijska vrednost
Podnebne spremembe	Koncentracije CO ₂ v atmosferi (ppm volumski)	350	387	280
Podnebne spremembe	Spremembe v moči sevanja (w/m ²)	1	1,5	0
Stopnja izgube biotske raznovrstnosti	Stopnja izumiranja (št vrst na milijon vrst na leto)	10	>100	0,1 – 1
Dušikov krog (delno povezan tudi z dušikovim krogom)	Količina N ₂ , ki jo odstranimo iz atmosfere za človekovo rabo	35	121	0
Fosforov krog (delno povezan z dušikovim krogom)	Količina fosforja, ki se steka v oceane (milijoni ton/leto)	11	8,5 – 9,5	~ 1
Zmanjševanje koncentracije stratosfernega ozona	Koncentracija O ₃ (dobsonova enota)	276	283	290
Globalna raba sladke vode	Poraba sladke vode (km ³ /leto)	4.000	2.600	415

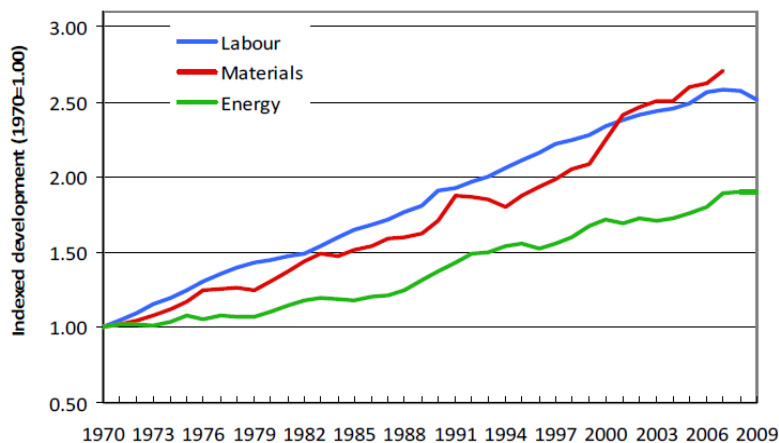
Povzeto po OECD: Towards Green Growth, 2011, na podlagi Rokström J. et al (2009), objavljeno v Nature vol 461, 24. september 2009

Stanje v Sloveniji – učinkovita raba virov

- Snovna produktivnost (razmerje med BDP in raba virov):
 - v letu 2009 na ravni 75 % povprečja EU; leta 2010 izboljšanje predvsem na račun nižji dejavnosti v gradbeništvu;
 - **nadpovprečno visok delež stroškov surovin = manj učinkovita raba → pritsk na vire, vpliv na konkurenčnost;**
 - v letu 2010 se je **energetska intenzivnost gospodarstva poslabšala** (pomemben prispevek ima raba energije v cestnem prometu);
(UMAR, Poročilo o razvoju 2012)

Trend spreminjanja vrednosti produktivnosti dela, energije in naravnih virov v Nemčiji

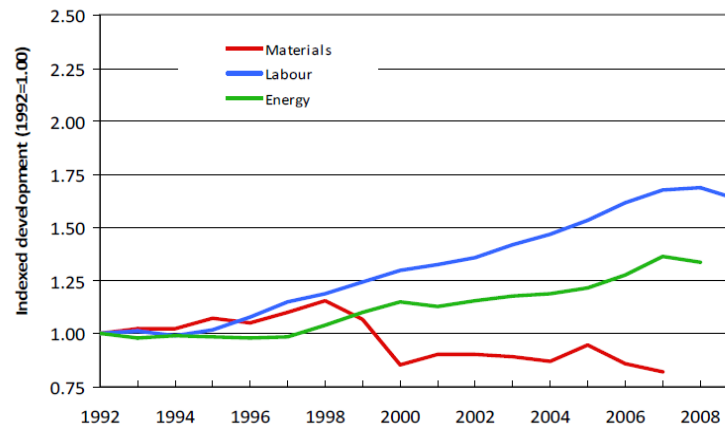
Trends in labour, materials and energy productivity, 1970-2009

Source: Total Economy Database, IFF Database, WI Database, Eurostat, OECD, IEA Database [11]

Trend spreminjanja vrednosti produktivnosti dela, energije in naravnih virov v Slovenije

Trends in labour, materials and energy productivity, 1992-2008

Source: Total Economy Database, IFF Database, WI Database, Eurostat, OECD, IEA Database [11]

Kaj o tem mislijo podjetja?

- Eurobarometer (2011): analiza odnosa MSP do eko inovacij:
 - Stroški nakupa surovin v slovenskih podjetjih:
 - v 36 % podjetij so > od 50 % vseh stroškov poslovanja
 - v 35 % podjetij so med 30 in 49 % vseh stroškov poslovanja
 - 87 % podjetnikov v EU: ene surovin bodo v naslednjih 5 – 10 letih rastle še hitreje
(Vir: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_315_en.pdf)
- Eurobarometer (2012): MSP, učinkovita raba virov in zeleni trgi, odziv slovenskih podjetij (Vir: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_342_fact_si_si.pdf):
 - Učinkovita raba virov:
 - 86 % podjetij (< od povprečja EU) → vsaj en ukrep za bolj učinkovito rabo virov; v 37 % je prišlo do znižanja proizvodnih stroškov
 - Zeleni trgi.
 - 36 % podjetij (> od povprečja EU) ponuja zelene izdelke in/ali storitve, 9 % jih načrtuje njihov razvoj, 54 % (< od povprečja EU) jv naslednjih dveh letih ne načrtuje njihovega razvoja; 67 % jih ponuja na domačem trgu;
 - Najbolj zaželena pomoč pri razvoju zelenih izdelkov/storitev: finančne spodbude (45 %); pomoč pri iskanju potencialnih trgov (22 %).

Potenciali Slovenije (1)

- **Voda:** SI je v EU 27 na tretjem mestu po količini sladke vode na prebivalca
- **Obnovljivi viri energije:** lesna biomasa, sledi vodna energija, v zadnjih letih je razvoj najbolj dinamičen pri izkoriščanju sončne energije, bioplina in geotermalne energije.
 - Za inštalacijo naprav ki so bile vključene v shemo OVE do maja 2012 (216,4 MW) je bilo na letni ravni zaposlenih 2.451 oseb, za njihovo delovanje pa je bilo potrebnih 163 delovnih mest. Samo za naprave inštalirane v letu 2011, je za proizvodnjo in obratovanje naprav potrebnih neposrednih 1.078 delovnih mest
- **Povečati energijsko učinkovitost:**
 - Za doseganje ciljev, zapisanih v osnutku AN URE 2 bi v letu 2016 porabili 4.273 GWh manj energije (9%), s tem bi zagotovili tudi okrog 3.000 delovnih mest (človek/leto)
- 60 % ozemlja je pokritega z **gozdom**, ki vsebuje preko 300 milijonov m³ lesne zaloge, v letu 2011 smo posekali manj lesa, kot bi ga lahko.
 - V ustrezno urejeni gozdno-lesni verigi se lahko vrednost kubičnega metra lesa od gozda do prodanega končnega lesenega izdelka ali stavbe na trgu poveča tudi za 100 krat.
- Slovenija je ena najbolj **biotsko pestrih držav**: 30 % tujih turistov v Slovenijo privabi prav ohranjena narava

Potenciali Slovenije (2)

- **Struktura stavbnega fonda:**

- dobrih 29 % družinskih hiš sodi v obdobje pred 1980 in v energijskem smislu še niso bile prenovljene,
- nadaljnjih 26 % obstoječih družinskih hiš je bilo že delno energijsko posodobljenih, pa kljub temu potrebujejo nadaljnje posege.
- 34 % večstanovanjskega stavbnega fonda še brez kakršnekoli prenove, 28 % pa je delno prenovljenega s posamičnim ukrepom energetske prenove.

(http://buildupskills.si/wp-content/uploads/2013/03/e-novice_februar-2013_low-res.pdf)

- **Specifična raba končne energije:**

- bolnice/domovi za starejše, osnovne šole s 15 %, stavbe javne uprave z 11 % ter stavbe za kulturo in razvedrilo z 10 %

(http://www.stat.si/StatisticiDnevi/Docs/Radenci%202012/prispevki/Cesen_RabaEnergijeEmisijeStroskiJS-Prispevek_v2.pdf)

- **Usposobljenosti izvajalcev na področju URE in OVE**

- ni vlaganj v znanje in izboljšanje usposobljenosti za vgradnjo tehnologij učinkovite rabe energije (URE) in uporabe obnovljivih virov energije (OVE)
- ocena, da bo treba do leta 2020 vključiti v različne oblike usposabljanja za skoraj nič energetske gradnje med 5000 in 6000 delavcev.

(http://buildupskills.si/wp-content/uploads/2013/03/e-novice_februar-2013_low-res.pdf)

EU 27: Zeleno gospodarstvo – zelena delovna mesta

Zaposleni v eko industriji v mio	BDP v mio EUR	Vrednost globalnih trgov za eko industrije
2000: 2,2 mio	2000: 223 – 243 (2,95 %)	
2008: 2,7 mio (= 0,81 vse delovne sile 15 – 64),		1,15 trilijona/leto v 2010
2012: (ekstrapolacija) 3,4 mio	2012: 557 mio	2 trilijona/leto v 2020

<http://ec.europa.eu/environment/enveco/jobs/pdf/jobs.pdf>

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO IDELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA,
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

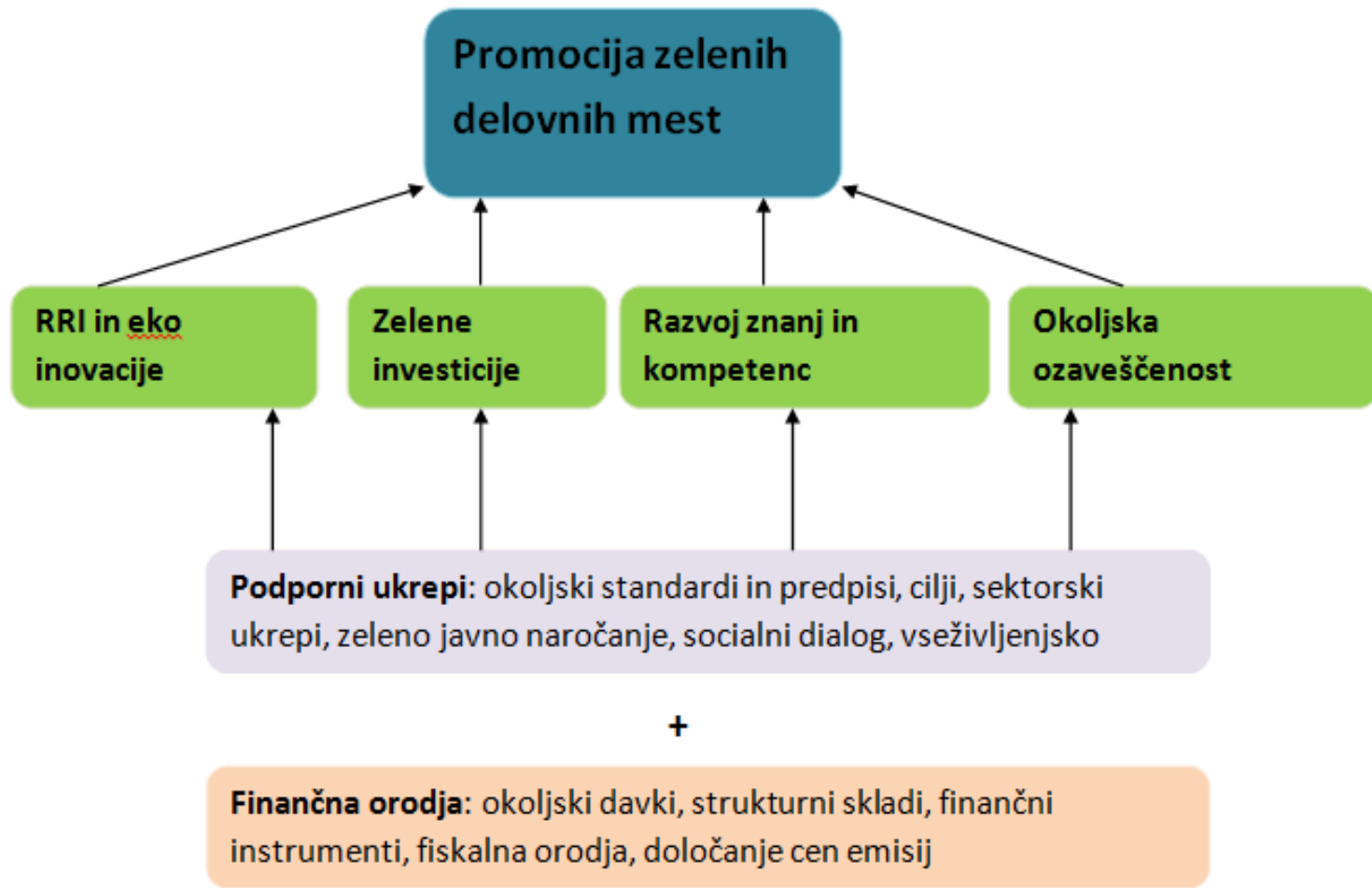
Sektorji/poklici ki jim prehod v nizkoogljično družbo koristi

Sectors	R&D	Manufacture & installation	Operation & maintenance	Management	Administration	Sales
Renewable energy	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Conventional power generation			✓	✓	✓	
Cement		✓				
Carbon capture & storage	✓	✓	✓			✓
Iron & steel	✓		✓	✓		
Machinery & electrical equipment	✓	✓		✓		
Construction	✓	✓		✓	✓	✓
Transportation			✓	✓	✓	

Source: Cambridge Econometrics, GHK, IER (2011).

Vir: European Employment Observatory Review: Promoting green jobs throughout the crisis: a handbook of best practices in Europe 2013 European Commission

Matrika EU politik za zelena delovna mesta

Zeleno javno naročanje – za več zelenih delovnih mest

- Primer mesta Dunaj »ÖkoKauf Wien«:
 - Od leta 1998, zmanjšanje emisij CO₂ za 30 tisoč ton/leto, finančni prihranek 17 mio EUR/leto
 - Vsako leto 5 mio EUR/leto za nakup izdelkov/storitev
 - Pozitiven zgled za potrošnike, trgovce na drobno in poslovno skupnost na splošno.
 - vzpostavljanje zelene ponudbe → ÖkoBusinessPlan.
- V Sloveniji 2012:
 - 23 % naročnikov upoštevalo okoljske zahteve.
 - oddanih 272 javnih naročil, za katere okoljske zahteve določa uredba. (72,66 mio EUR = 4,13 % vrednosti vseh oddanih javnih naročil)
 - Prostovoljno upoštevanje še pri 397 javnih naročilih (289,79 mio EUR = 16,46 % vrednosti vseh javnih naročil, skupaj pa 20,58 % naročil, oddanih v letu 2012)
 - V letu 2012 je 40,66 % javnih naročil oddanih, ker je bilo to po uredbi obvezno, pri 59,34 % javnih naročilih pa so naročniki okoljske zahteve upoštevali prostovoljno.

Operativni program 2014 – 2020 (1)

Prednostna os	Prednostna naložba
<p>1. Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnosti in ozelenitev gospodarstva</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšanje infrastrukture za RRI, razvoj odličnosti RRI ter promocija KC, zlasti tistih v evropskem interesu • Spodbujanje naložb podjetij v RRI
<p>2. Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbujanje podjetništva, • Internacionalizacija MSP • Socialno podjetništvo
<p>3. Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostop do zaposlitve za iskalce zaposlitve, vključno z lokalnimi zaposlitvenimi pobudami • Vzdržno vključevanje mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, na trg dela • Prilagodljivost delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe • Krepitev aktivnosti za povečanje transnacionalne mobilnosti delovne sile
<p>4. Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vseživljenjsko učenje, spretnosti, kompetence, odzivnost sistemov izobraževanja, usposabljanja, vključno s poklicnim izobraževanjem, • Kakovost, učinkovitost terciarnega izobraževanja • Razvoj izobraževalne infrastrukture

Operativni program 2014 – 2020 (2)

Prednostna os	Prednostna naložba
5. Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbujanje proizvodnje/distribucije OVE • URE in OVE v javnem sektorju/gospodinjstvih • Pametna omrežja • Nizkoogljične strategije, trajnostna mobilnost
6. Prilagajanje na podnebne spremembe	<ul style="list-style-type: none"> • Naložbe v prilagajanje na podnebne spremembe • Naložbe za obravnavo posebnih tveganj, zagotovitev pripravljenosti na nesreče in razvoj sistemov obvladovanja nesreč
7. Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura za ravnanje z odpadki • Infrastruktura na področju voda • Biotska raznovrstnost, ekosistemske storitve, Natura 2000, zelena infrastruktura • Ukrepi za izboljšanje mestnega okolja
8. Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine, aktivno staranje in zdravje	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivno vključevanje za izboljšanje zaposljivosti • Dostop do cenovno sprejemljivih, trajnostnih in visoko kakovostnih storitev, vključno z zdravstvenimi in socialnimi storitvami splošnega interesa
9. Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava ter podpora razvoju NVO	<ul style="list-style-type: none"> • Institucionalna zmogljivost, učinkovitost javne uprave in javnih storitev za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja
10. Izgradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost	<ul style="list-style-type: none"> • Železniška infrastruktura • Regionalna mobilnost s povezovanjem sekundarnih in terciarnih prometnih vozlov z infrastrukturo TEN-T • vlaganje v vseevropsko prometno omrežje

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO**

Hvala za pozornost.